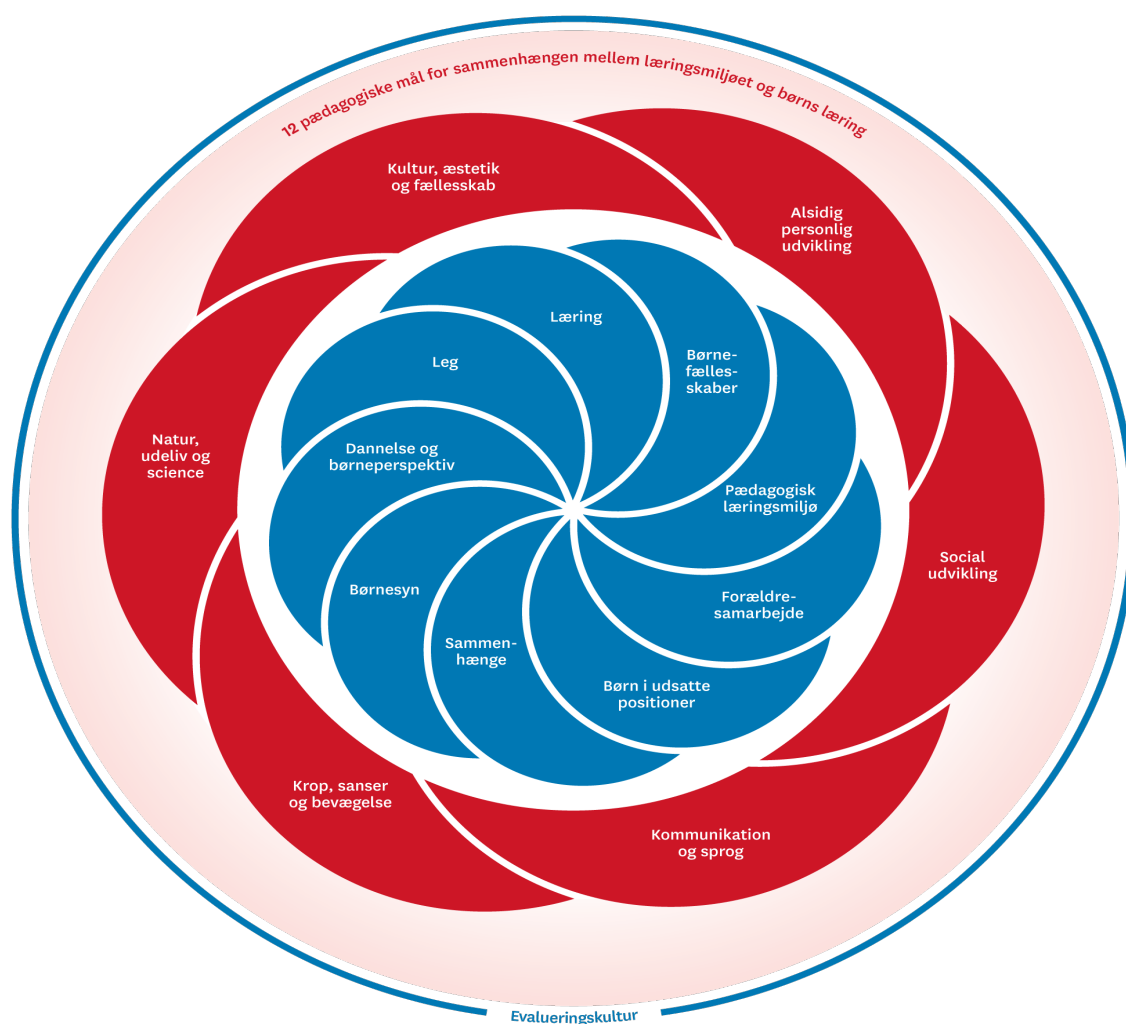

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Midgård 2024

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er

udfoldet i publikationen [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold.*](#)

Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Midgård er en kommunal integreret institution fra 2015 beliggende i Tølløse i Holbæk kommune. Vi har pt. 52 vuggestuebørn fordelt på 4 grupper og 88 børnehavebørn ligeledes fordelt på 4 grupper.

Vi ligger centralt i byen, med Tølløse skole som nabo. Vi har gåafstand til stationen, hvor vi kan se på tog, ligesom vi er tæt på og benytter muligheden for at gå på biblioteket. På ture rundt i lokalområdet kan vi se hønsegårde, bistader, hestene i foldene mv. Tølløseskoven ligger også indenfor gåafstand for de ældste børn.

Tølløse er en typisk pendler by, hvor hovedparten af borgerne er etnisk danske. Tølløse er i vækst, og er derfor præget af meget nybyggeri. I Tølløse er der et stærkt lokalt sammenhold med et stort engagement. Børnegruppen i Midgård, afspejler det omkringliggende samfund.

I dag er vi 23 fastansatte pædagogiske medarbejdere, to lønnede pædagogstuderende, PA-elever, en pædagogisk leder og 2 køkkenpersonaler samt et vikarkorps. Personalegruppen bærer positivt præg af en stor aldersspredning med mange forskellige faglige profiler. Vi har mange pædagoger og medhjælpere med en eller flere uddannelser. Nogle pædagoger har overbygninger som fx. kandidatuddannelse i pædagogisk psykologi, diplomuddannelse i praktikvejledning, sprogvejledning og tidlig indsats. Andre kollegaer er uddannet sansemotorisk vejleder eller motorikvejleder. De fleste af os er uddannede i ICDP (Relations kompetencegivende uddannelse) og har kursus i "fri for mobberi".

Vi opfylder BUPL, FOA og KL's anbefalinger om fordelingen mellem pædagoger og medhjælpere (63/37 procent).

Midgård er indendørs indrettet, så man dels har muligheden for at være i mindre læringsmiljøer på stuen og garderobe med egen indgang, men også har mulighed for at brede sig ud og færdes i større fællesskaber fx i fællesarealerne eller ved at åbne døren til nabostuen.

Udendørs har vi en stor, dejlig, kuperet legeplads med masser af legemuligheder. Legepladsen er delt op i mindre områder.

Børnehaven har et område med bål hus, sandkasse og grøn beplantning, hvor man kan forsvinde ind i buskene. I et andet område har børnehaven flere forskellige legeredskaber, masser af frugt- og bærbuske, fodboldbane og meget andet.

Vuggestuen har sin egen legeplads som ligger op ad børnehavens legeplads. Her er der gynger, legehuse, sandkasse, "skov" mv.

Fra legepladsen har vi udsyn over åbne marker til den ene side, og skolen til den anden.

Pædagogisk er det vigtigste for os at være nærværende voksne i børnenes dagligdag for at skabe et trygt miljø for børnene.

Vi lægger stor vægt på at understøtte det enkelte barns relationsdannelse og deltagelse i forskellige fællesskaber. Det gør vi bl.a. ved at dele børnene i mindre grupper og mødes på tværs af børnegrupperne både inde og ude.

Barnets perspektiv inddrages både i de læringsmiljøer vi tilbyder, dels med barnets nærmeste udviklingszone for øje, og dels når vi efterfølgende evaluerer vores pædagogiske praksis.

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv, Leg, læring og børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

-
- **Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?**

Børnesyn:

I Børnehuset Midgård arbejder vi ud fra den grundholdning, at alle har samme værd og det at være barn har en værdi i sig selv. Vi er individuelle væsner med forskellige kompetencer, behov, ønsker og drømme, og som har brug for omsorg, nærvær og opmærksomhed for at udvikle os. I Midgård er personalet ansat til at danne den ramme og give den omsorg, som gør det muligt at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I vores pædagogiske arbejde tager vi udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone (NUZO), hvor vi tilpasser vores understøttelse af det enkelte barn.

Vores børnesyn tager ligeledes udgangspunkt i, at alle har behov for at høre til og være del af fællesskabet. Derfor arbejder vi bevidst med vores psykiske børnemiljø, og med at alle børn har venner og føler tilhørsforhold til andre børn og voksne. Det gør vi bl.a. når vi på alle stuer benytter vores viden fra materialet “Fri for mobberi” fra Mary Fonden.

Dannelse og børneperspektiv:

Dannelse handler om at forankre værdier og viden i egen personlighed, så dette kan blive en rettesnor til at orientere sig i en stor og ny verden. Set ud fra et børneperspektiv betyder dette, at vi i Midgård skal inddrage børnene i dannelses- og demokratiske processer gennem hele deres tid hos os, så de får det bedst mulige udgangspunkt for at blive hensynsfulde, kritiske og demokratiske mennesker.

Når vi arbejder med “Børnemosaikker” fra Danmarks evalueringsinstitut (EVA), får vi indblik i, hvad der rører sig blandt børnene og hvilke oplevelser og ønsker de har. Dermed kan vi understøtte og udvikle børnene samt justere vores pædagogiske praksis.

I dagligdagen spørger vi fx ind til børnenes ønsker for dagen og vi har øje for, at alle børn har mulighed for at komme til orde i samlinger, rundt om bordet, i legen, pædagogiske aktiviteter mv. Vi er også opmærksomme på, at de børn, som er tilbageholdende i større forsamlinger, bliver hørt. Når nogle børn gerne vil noget, som ikke kan lade sig gøre, bliver de hjulpet ind i en anden aktivitet. Vi deler ofte børnene i mindre grupper for på den måde bliver lettere at efterkomme de enkelte børns ønsker om forskellige aktiviteter.

I vuggestuen har vi blandt andet sangkufferter, hvor børnene kan vælge en ting der symboliserer en sang, så vi på den måde kan synge de sange, børnene ønsker. I børnehaven eksperimenterer vi fx med at udvikle et lege- og aktivitetskatalog, hvor børnene kan se hvilke aktiviteter og hvilket legetøj, det er muligt at vælge den pågældende dag.

Leg:

Legen har en værdi i sig selv. Legen er omdrejningspunktet for barnets sociale og personlige udvikling og fremmer barnets fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Når barnet i legen vælger hvem, hvor og hvad det har lyst til at lege med, bliver det nødt til at forholde sig til både sig selv, andre og omgivelserne. Derved kommer barnet til at mærke både egne og andres behov og grænser og får en begyndende fornemmelse for, hvad demokratisk dannelse er.

Vi ønsker at fremme børnenes fantasi og nysgerrighed ved at lave eksperimenter, som vi ikke altid ved hvor ender. Vi eksperimenterer fx med at lave flødeis i sne, har besøg af professor Pølsefis, lege med varm luft mv. Herved viser vi også børnene, at det er ok at fejle, og at vi ikke altid skal have noget bestemt mål med de ting vi gør.

I Midgård er stuerne fleksibelt indrettede hvor der er hjul på de fleste møbler. Vi er i gang med at udvikle læringsmiljøerne på stuer og fællesrum, så de giver bedre mulighed for forskellige lege fx vilde lege, risikofyldte lege, stille lege, rollelege, konstruktionslege mv. Vi benytter lave reoler og skillevægge til at skabe rum og uforstyrrelighed til legene og deler i forskelligt omfang børnegrupperne og søger legerelationer på tværs af stuerne hvor og når det giver mening. Når vi oplever børn, der har svært ved at blive en del af fællesskabet, skaber vi aktiviteter sammen med børnene og inviterer de øvrige børn til at deltage.

På legepladsen har børnene mulighed for meget forskellig leg i de forskellige områder. Nogle lege kan være voksenstyrede som fx ved bål huset, eller hvis der introduceres nye lege som kan være fælleslege. Vores legeplads giver ligeledes plads til at barnet kan trække sig og lege alene, hvis det har behov for dette.

Som medarbejdere er vi bevidste, om hvordan vi positionerer os i legen. Vi tænker over om vi går foran og igangsætter en leg, om vi er ved siden af og leger med i legen, eller om vi er bagved og er mere iagttagende, så vi bedst muligt kan understøtte legen og derved børnenes udvikling.

Læring:

Barnets læring er en dynamisk proces, der foregår konstant og i samspil mellem mange faktorer. Barnet lærer bl.a. i sociale sammenhænge, i leg og gennem kroppen. Barnets kropslige, følelsesmæssige, sociale, personlige og kognitive udvikling skal understøttes af gode læringsmiljøer. Vi arbejder i Midgård med at udvikle vores læringsmiljøer, så de bliver bedre til at understøtte børnenes læring hele dagen.

Relationerne barn - voksen og barn – barn har stor betydning for den læring barnet optager. I Midgård er vi bevidste om, at relationerne er grundlæggende for at skabe den tryghed, der skal være til stede, for at børnene kan udvikle sig. Vi giver plads til at børnene kan have de følelser de har, om det er vrede, ked af det, glæde eller andet med en voksen ved deres side. Vi hjælper børnene til at sætte ord på disse følelser og genkende dem hos andre. Fx viser vi børnene, at det er godt og ok at være forskellige ved selv at være forskellige, og ved at vise at vi påskønner de forskelligheder, vi hver især

har. Vi benytter fx “Fri for mobberi” fra Mary Fonden, til at tale om, hvordan vi ser ud, hvordan vi aflæser hinandens mimik, følelser og hvordan vi er gode kammerater.

Børnefællesskaber:

I hverdagen ses der mange forskellige børnefællesskaber, nogle med få deltagere, andre med mange. Det grundlæggende er, at al leg, dannelse og læring sker i disse fællesskaber. Det er i børnefællesskabet at man møder nye venner, det er i børnefællesskabet at man prøver nye roller af, det er i børnefællesskabet man griner og viser omsorg til andre, og det er i børnefællesskabet man mærker og bliver sig selv. Det er vigtigt at alle børn føler, at de er en del af et børnefællesskab. Hvis vi oplever et barn, der står udenfor fællesskabet, hjælper vi fx ved at igangsætte en leg med barnet og invitere andre børn ind i denne leg. Ligeledes respekterer vi også, hvis et barn har brug for at trække sig fra fællesskabet i en kortere periode.

Vi viser i vores daglige arbejde, at det er godt og rart at være i vores børnehus ved at lave fjollerier og tosserier med hinanden, og ved at vise at vi kan lide at være sammen.

Vi har stor respekt for de venskaber der opstår mellem børnene. Vi vil gerne understøtte disse og er begyndt at invitere til fællesleg fx i Ragnarok. I børnehaven over vi os forsat på at give børnene mulighed for at lege på tværs i fællesarealerne og besøge hinanden. Vi understøtter børnene i at have både mindre og nye børnefællesskaber gennem dagen på stuerne.

I børnehaven skiftes stuerne til at arrangere eftermiddags-fælleslege for alle børnehavebørn på legepladsen. Det kan være lege som f.eks. “Alle mine kyllinger kom hjem”, “Rødt lys stop” eller “Stop-dans”. De børn som har lyst kan deltage. Børn som ikke af sig selv er kommet i gang med en god leg udenfor, kan hjælpes over til fælleslegen af de andre voksne på legepladsen. Ofte bliver det en god indgang til en længere leg - også efter den vokseninitierede fællesleg er slut.

I sommerhalvåret har vi fællesleg for hele huset en gang om måneden. Vi mødes på børnehavens legeplads, og leger sammen. Alle deltager på deres eget niveau. Nogle børn har i starten behov for en voksen at holde i hånden, mens andre springer direkte ud i det. Her mødes søskende, naboer og venner på tværs af stuerne, og oplever hvor stort vores Midgårdsfællesskab er.

Om mandagen har hele huset udedag, hvor alle børn er på legepladsen. Her har alle børn mulighed for at søge præcis de legekammerater, de har lyst til. Nogle gange går vuggestuen på besøg på børnehavens legeplads, og får på den måde mulighed for at skabe relationer på tværs i huset.

Når børn fra vuggestuen skal starte i børnehaven, går vi på besøg på barnets nye stue i dagene eller ugerne op til start for at understøtte en glidende og tryk overgang til børnehaven.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

-
- **Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?**

I Midgård er vi bevidste om at skabe pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen. Vi har gennem længere tid arbejdet med at kvalificere arbejdet ved at implementere arbejdet med Børnemosaikker. Herved inddrager vi børnene i planlægning og evaluering af de forskellige aktiviteter. Børnene bliver på den måde også inddraget i indretning af de fysiske, psykiske og æstetiske læringsmiljøer. Dette giver os mulighed for at skabe de bedste betingelser for trivsel, læring, udvikling og dannelse for både det enkelte barn og for gruppen.

Vi arbejder på alle stuer hele tiden på at tilpasse vores fysiske læringsmiljøer, så de passer til den børnegruppe, vi har netop nu. Det betyder, at vi jævnligt flytter på vores møbler, skifter ud i det tilgængelige legetøj og har skiftende “udstillinger” af børnenes kreative udfoldelser. De fleste af vores møbler er udstyret med hjul, så vi hurtigt kan få dem af vejen, hvis der fx er et børne ønske om at bygge en stor togbane. Vi kan veksle mellem at have flere borde med forskellige aktiviteter, til at have et langbord til fødselsdag. Vi har ligeledes støjdempende rumdelere på hjul, så vi kan skabe mindre rum i rummene, hvis der er børn, der har behov for at blive skærmet fra for mange indtryk.

I Midgård vil vi have, at alle børn føler tryghed. De skal føle, at de hører til både i mindre grupper og i det store fællesskab. Derfor bestræber vi os på, at alle børn har deres faste plads, hvor de spiser frokost med de samme børn, hver dag. Her er mange snakke om løst og fast og der dannes relationer, som tages videre med ud i hverdagen. Ligeledes har sovebørn deres egen faste soveplads.

Vi har i hverdagen en masse rutiner, der giver genkendelighed og tryghed for børnene. Vi spiser morgenmad, holder samling, laver forskellige aktiviteter, spiser frokost, sover til middag/går på legeplads, spiser eftermiddagsmad på ca. samme tid hver dag. Når vi har rutineprægede aktiviteter, er vi opmærksomme på at få kvaliteten med. Vi har fx på flere stuer haft særligt fokus, via børnemosaikker, på hvad der foregår i garderoben, når vi er på vej ud, så det bliver en rar situation med læringspotentiale. Vi har også hver dag både børne- og voksen initierede aktiviteter. Vi benytter piktogrammer på forskellige niveauer ift. behovet hos det enkelte barn eller børnegruppe.

I både børnehaven og vuggestuen har hver stue ugeplaner, som i hovedtræk går igen fra uge til uge. Det kan f.eks. være at mandag er udedag, tirsdag er kreadag, onsdag er turdag osv. Alle ugeplaner er tænkt som værende rettesnore, men der er ikke noget planlægning, der er mere fast, end det kan laves om, hvis der fx. rører sig noget særligt blandt børnene eller den første sne falder. Gennem faste rutiner og en tydelig ramme søger vi at skabe ro og tryghed for alle børn.

Vi ser det enkelte barn som værende unikt og med sin egen nærmeste udviklingszone, og vi tilstræber at tilrettelægge vores pædagogiske arbejde ud fra dette.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

- Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Midgård betragter vi børnenes forældre som vores vigtigste samarbejdspartnere. Det er dem, der kender deres børn bedst, og de kommer til os, med det bedste de har.

Når et barn starter i Midgård, aftaler vi med forældrene, hvordan indkøringen skal foregå. Erfaringen viser, at langt de fleste børn er kørt ind efter 1 til 2 uger. Derefter kan de være her en hel dag, sove til middag osv. Hvordan indkøringen helt præcis skal foregå, laves der individuelle aftaler om, da alle børn og forældre er forskellige og har forskellige behov. De første dage af en indkøring er forældrene med på stuen, og så går de i længere og længere tid. Hvis det er svært at gå, eller hvis barnet er ked af det i afskeden, sender vi ofte en beroligende SMS, eller et billede til forældrene på Aula, hvor de kan se, at barnet er blevet glad igen, og er kommet godt i gang. Hvis barnet mod forventning ikke falder til ro eller begynder at lege, og vi skønner at barnet ikke er i trivsel, ringer vi til forældrene og tager en snak om det.

Vi har et tæt samarbejde med forældrene, hvor vi deler vigtige oplysninger og daglige oplevelser enten mundtligt i døren til stuen, via AULA eller via Teams-møder. Vi taler om hvordan morgenen, natten, dagen, ferien osv. er gået, hvis der sker ting eller ændringer i familien, som kan have indflydelse på barnets trivsel og udvikling. Den daglige kontakt er med til at skabe et mere tillidsfuldt forhold, og gør det lettere at tage en evt. mere følsom samtale.

Vi har, sammen med forældrerådet, besluttet at alle børn afleveres ved døren mellem garderobe og stue. Vi oplever, at det giver mere ro på stuen og at det er nemmere for både børn og forældre at sige farvel. Samtidig forsøger vi at beskytte alle børns leg for forstyrrelser og for mange fremmede voksne, ved at det kun er personalet, der bevæger sig rundt på stuerne og i fællesarealerne. Hvis vi

sammen vurderer at, barnet i en periode har et behov for deres forældre på stuen, eller at forældrene ønsker at deltage en dag, kan dette aftales med personalet.

Når barnet har gået hos os i ca. 3 måneder, tilbydes forældrene en indkøringssamtale, hvor vi taler om, hvordan indkøringen er gået. Hvad har fungeret godt for barnet samt forældrene, og hvad kan vi som personale evt. blive bedre til? Når barnet skifter fra vuggestue til børnehave, tilbydes igen en 3 måneders-samtale. Når barnet skal fra Ravnestuen (for de ældste børn) til skolen holdes sidste overleveringssamtale hvor forældre, personale fra Ravnestuen og skolen deltager.

I det daglige kommunikerer vi gerne med forældrene på Aula, da vi derved kan koncentrere os om børnene, og ikke skal gå fra så ofte, for at tale i telefon. Hvis vi eller forældrene har emner der kræver mere end den daglige kontakt kan klare, stiller vi os gerne til rådighed med en forældresamtale. Disse samtaler kan både være over telefon, Teams eller i Midgård. En gang om året holder vuggestuen og børnehaven forældresamtaler for alle forældre, hvor der tildeles 20 minutter pr. barn. Her taler vi om hvordan det går og om barnets generelle udvikling. Hvis vi ikke kan holde os inde for tiden, aftaler vi en ny samtale. Oplever vi et barn, der ikke er i trivsel, inviterer vi forældrene til samtale om dette, så vi sammen kan beslutte, hvilke pædagogiske tiltag vi laver, og hvornår vi evt. skal indhente hjælp fra udefrakommende fagpersoner.

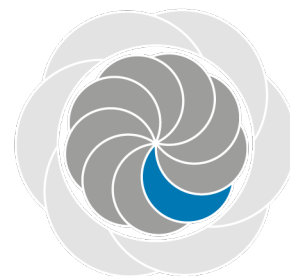
I Midgård har vi flere forskellige tiltag, som skal understøtte relationen mellem forældrene og mellem medarbejder og forældre. Fx holder vi en gang om året forældremøde, hvor alle forældre inviteres til at komme og møde os og hinanden til en snak om dagligdagen, og de ting der eventuelt måtte røre sig i forældregruppen.

Vi holder sommerfest hvert år i juni, hvor alle inviteres til en hyggelig eftermiddag med lege/aktiviteter på legepladsen og fællesspisning og hygge. Sidst i november holder vi jule-klippe-klistredag. Forældrene inviteres til at komme og hygge med hinanden, drikke en kop kaffe og pynte stuerne og vores juletræ. Til dette arrangement går Ravnebørnene Lucia.

Derudover har vi et forældreråd, der et par gange om året inviterer til forældrekafe på legepladsen, afholder plantedag om foråret og står for afholdelse af fotodag.

I Midgård skriver stuerne dagbog. Nogle stuer gør det hver dag - andre en gang imellem. Alle stuer tager mange billeder, som bliver lagt op på Aula. Billederne kan give inspiration til samtaler mellem børn og forældre og samtidig holde forældrene underrettet om hvad vi laver, mens deres barn er her hos os.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

- **Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?**

Vi har i Midgård, lige som alle andre institutioner, børn der af forskellige årsager er i udsatte positioner. Nogle er det kortvarigt fx i forbindelse med forældres skilsmisse. Andre er det gennem længere tid, og har behov for, at der bliver lavet særlige tiltag for dem, eller tages særlige hensyn. Børn kan i perioder eller over længere tid være i en udsat position, og det er derfor vigtigt at indgå i tæt dialog med forældrene omkring barnet for at støtte barnet bedst muligt.

I Midgård ser vi ikke barnet som værende “ et barn i udsat position” men som **et barn**. Alle børn har ret til, og behov for at blive behandlet med respekt, og at blive set, hørt og anerkendt for at være sig selv. Vi benytter os gerne af børnemosaikker, for at få øje på, hvad vi kan gøre bedre i det læringsmiljø, vi tilbyder barnet. På den baggrund kan vi støtte barnet bedst muligt og se hvor barnets nærmeste udviklingszone er, så barnet kan mødes med passende udfordringer og positive forventninger.

Vi mener, at det er vigtigt at have et særligt øje for børn, som i kortere eller længere tid står uden for fællesskabet. Det gør vi bl.a. ved at skabe læringsmiljøer, hvor det enkelte barn er i fokus. Kvaliteten i samspil og relationer mellem disse børn og personalet er af afgørende betydning for børnenes trivsel, udvikling og dannelse. Personalet har derfor en betydningsfuld rolle ift. at barnet kan føle sig som en del af fællesskabet. I praksis kan det fx betyde at barnet sidder ved siden af den voksne til frokost, får lidt ekstra hjælp i garderoben eller går oftere i mindre grupper med en voksen og andre

få børn. I den forbindelse er vi blevet opmærksomme på, at vi forsat skal udvikle vores kompetencer indenfor ICDP. ICDP er et uddannelsesforløb, der styrker det anerkendende, relations- og ressource orienterede menneskesyn og har til hensigt at skærpe og udvikle medarbejderens bevidsthed om relationer, samt relationens betydning i arbejdet med andre mennesker.

Hvis vi eller forældrene vurderer, at der er behov for hjælp til at understøtte barnet, kan vi søge sparring flere forskellige steder. Vi kan fx søge kollegial sparring, hos nogle af de kolleger vi har med særlig viden som fx motorikvejleder eller sprogvejleder. Vi kan få sparring af en psykolog til Konsultativt Forum, eller vi kan søge hjælp hos ressourcepædagogerne, tale- hørekonsulenten, fysioterapeut eller andet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

- **Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)**

Ravnestuen er stuen for de kommende skolebørn. Børnene starter på stuen d. 1. august året før skolestart. Det gør de, fordi vi på den måde kan styrke børnenes venskaber og give dem mulighed for at lege, lære og spejle sig i alderssvarende kammerater. Ligeledes giver det mulighed for tid til at udvikle de særlige færdigheder som de kommende skolebørn har brug for at have, som fx at være selvhjulpne ved af og påklædning, toiletbesøg mv.

Særligt i starten af året har vi fokus på de enkelte børns sociale kompetencer, og en skærpet opmærksomhed på, hvordan vi understøtter børnene til at kunne indgå i flere typer af fællesskaber. Vi laver flere vokseninitierede aktiviteter, som skal være med til at stimulere børnenes nysgerrighed, og give dem lyst til at lære fx. ved at lege med matematisk og sproglig opmærksomhed. Dette skal bl.a. være med til at øge deres koncentrationsevne, deres evne til at modtage en kollektiv besked, at vente på tur, at holde hensigtsmæssigt på blyanten, at kunne skrive sit eget navn, kende bogstaver fra tal osv.

Vi arbejder målrettet for at skabe en god overgang til skolen. Det gør vi bl.a. ved at indgå i et tæt samarbejde med byens kommunale skole og byens andet kommunale dagtilbuds skolegruppe. Ved besøget på skolen leger børnene med hinanden på tværs og får derved kendskab til hinanden inden skolestart. Vi afholder overleveringsmøde med skolen, hvor vi sammen med forældrene formidler viden omkring det enkelte barns udvikling - både styrker og udfordringer inden skolestart. På den

måde har børnene mødt skolens fysiske rammer, og børnehaveklasselederne + SFO -medarbejdere inden skolestart.

De børn, der skal starte på en anden skole end den lokale kommuneskole, har mulighed for at få besøg af denne skole i Midgård, således at de også har mulighed for at møde deres kommende lærer/SFO medarbejder.

Vi besøger ligeledes den private skole i byen, når de fx inviterer børn og voksne til teaterforestillinger, musikoplevelser mv.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

- Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Børnehuset Midgård er vi aktive deltagere i lokalsamfundet. Alle stuer bestræber sig på at komme på tur jævnligt. Vi går ture rundt i byen eller ud for at opleve nærområdet - her er vi let genkendelige med vores gule trafikveste.

Hele børnehuset kan benytte vores lokale bibliotek, som mål for ture, hvor vi læser og låner bøger med tilbage til Midgård. På biblioteket kan vi desuden få lov at lave udstillinger, når vi har haft forskellige værkstedsforløb, der er endt ud med kreative udtryk, som vi gerne vil vise frem til lokalbefolkningen.

Vi har en aftale med vores lokale ældrecenter om, at vi er velkomne til at besøge deres udeområder og lege på den dertil knyttede legeplads, hvilket skaber stor glæde for beboerne og sikrer samtidig at beboerne kan rumme “fællesskabet”. Ved juletid går vores ældste børn Luciaoptog for de ældre på ældrecenteret.

Vi benytter den kommunale skoles legeplads og har et planlagt program for de kommende skolebørn sammen med skolen hvert år.

Vi besøger kirkegården og snakker om livet og døden fx at X's storebror ligger der, min kat Lulu ligger begravet i min have under æbletræet osv.

Vi tager også på tur ned gennem byen, hvor vi fx køber materialer ind sammen med børnene til fx juledekorationer, vi ser på toget, skraldebilen, bussen, eller ser på høns og hestene i lokalområdet.

I ferieperioder, er vi af og til heldige at kunne benytte Tølløschallen til fysiske aktiviteter.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

- Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Midgård tænker vi, at det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, skal indbyde til inspiration, motivation, udfordring og kreativitet hos barnet. Vi arbejder hele tiden med at forbedre vores læringsmiljøer. Efter vi er begyndt at arbejde med Børnemosaikker, er der på flere stuer lavet forskellige tiltag for at forbedre både det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Bl.a. er der en stue, hvor en dreng på 2,5 år spurgte, hvor deres billeder var. Han manglede børnenes aftryk på stuen. Derfor gik personalet straks i gang sammen med børnene, med at få lavet noget nyt pynt til på stuen.

Vi indretter stuerne, så børnene så vidt muligt kan få plads til fordybelse i de aktiviteter og lege de ønsker, ved hjælp af rumdelere, og ved at placere borde og stole på den, for tiden, mest hensigtsmæssige måde. Alle borde og reoler er forsynet med hjul, så de er lette at flytte.

I arbejdet med Børnemosaikker har flere stuer sat fokus på nogle af vores dagligdags rutiner fx garderobe og spisesituation. Dette har medført at flere rutiner er blevet ændret, og der er kommet nyt fokus på det pædagogiske arbejde i disse situationer. Ligeledes understøtter arbejdet med børnemosaikker, at vi bliver klogere på barneperspektivet, så barnet får oplevelsen af, “dette er også mit sted, her er rart at være, jeg har indflydelse i hverdagen og en betydningsfuld plads i Midgård-fællesskabet”.

Vi er bevidste om, at det psykiske miljø har en stor betydning i det pædagogiske læringsmiljø. Derfor har vi valgt at arbejde med Fri for mobberi og ICDP. Det skærper bl.a. vores opmærksomhed på vores voksen-voksen relations betydning for hvordan voksen-barn relationen og barn-barn relationen fungerer. Derfor arbejder vi også meget med vores arbejdsmiljø i personalegruppen, både på vores personaleudviklingsmøder og i daglig praksis.

Vi arbejder med æstetik på flere måder. Bl.a. ved at børnene skal have stimuleret og udfordret deres sanser. Det får de fx ved at gå på bare tæer i sneen, lege med vand og sand, hoppe i vandpytter, høre musik, tegne, male, lege vildt og meget mere. Vi hænger børnenes kreative kreationer op på stuerne og laver udstillinger. bl.a. på biblioteket.

De seks læreplanstemaer

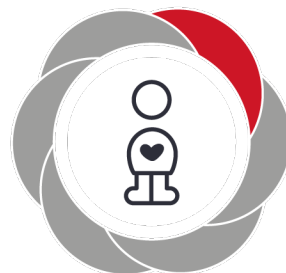
”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysger-

rigthed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling:

I Midgård har vi stort fokus på relations arbejde og på at børnene (og deres forældre) føler sig velkomne og har en tryk tilknytning til os. For at styrke barnets selvværd møder vi børnene med et smil, et "Godmorgen" og giver gerne et morgenkram. Vi viser og udtrykker, at det enkelte barn er vigtigt og noget særligt.

Vi arbejder med Børnemosaikker og tager udgangspunkt i de tilbagemeldinger vi får fra børnene. På denne måde er vi med til at udvikle børnenes oplevelse af at føle sig hørt og betydningsfulde. Det styrker barnets demokratiske dannelse, at de er med til at påvirke planlægningen af dagligdagen. Vi arbejder med at dele børnegrupperne, så de bliver mindre, da det giver bedre mulighed for fordybelse og nærhed samt færre ting at forholde sig til for det enkelte barn.

På stuerne tager vi udgangspunkt i det enkelte barns udviklingsniveau når vi udtrykker krav og forventninger. Vi planlægger aktiviteter som giver børnene succesoplevelser, så de oplever sejre og italesætter når de har lært noget nyt (som f.eks at tage strømper på eller skrive sit navn). Dette er med til at opbygge børnenes selvtillid og oplevelse af mestring.

Vi arbejder med at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn. Dette gør vi bl.a. ved at italesætte hvor vi er forskellige og hvor vi er ens. Vi indgår i dialog med hinanden om, hvad det vil sige at

være forskellige. Vi har bl.a. taget billeder af, hvordan vi ser ud når vi har forskellige følelser fx når vi er glade, sure, kede af det eller andre forskelle fx du har blå øjne, jeg har brune øjne.

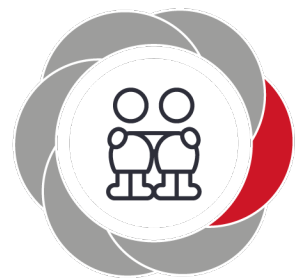
Vi skaber rum for forskelligheder ved at tilbyde og give rum til, ikke at deltage i fællesskabet, hvis det bliver for stort eller for meget. Fx benytter vi skillevægge eller andet til at skabe enerum eller mindre rum. Vi giver ligeledes mulighed for flere forskellige deltagelsesniveauer fx at give barnet mulighed for at kunne se aktiviteten an før det indgår aktivt.

I Midgård er vi opmærksomme på at tilbyde alle aktiviteter til alle. Der er ikke forskel på pige og drenge aktiviteter og legetøj, og alle kan lege med alt.

Vi fremhæver det positive i hinanden og sætter ord på, hvilke kompetencer det enkelte barn har. Fx. Hvor er du hjælpsom og en god ven, når du hjælper Knud med at få trafikvesten på.

Vi arbejder målrettet med at støtte børnene til selvhjulpenhed for at styrke deres selvværd. Fx ved at børnene får tid og plads til at øve sig og bøvle med tingene, og at tingene ikke behøver at lykkes hverken første eller anden gang.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Social udvikling:

I arbejdet med at understøtte børnenes relationsdannelse og sociale fællesskaber, er vi blevet opmærksomme på værdien i at få skabt rum i rummet. Vi vil gerne give børnene mulighed for at lege uforstyrret i det store rum. Vi kan se, at børnene gerne trækker ud i de små rum, vi efterhånden får skabt.

I Midgård arbejder vi bl.a. med Mary fondens fri for mobberi materiale og Trin for trin (Børnehaven). Flere stuer har plancherne fra Maryfonden hængende på stuen og taler med børnene om billederne. Nogle stuer bruger bamsen fra Mary fonden til at vise følelser og gennemspille forskellige situationer. Når vi hjælper børnene med at konfliktløse, italesætter vi de involverede børns følelser, og hjælper dem til selv at sætte ord på.

Vi benytter Børnemosaikker i vores arbejde med børneperspektiver og italesætter gerne, når børn er kommet med bidrag, der er med til at ændre eller nuancere vores praksis. Dette er med til at udvikle børnenes demokratiske dannelse.

Både i vuggestuen og i børnehaven har vi bordformænd, som henter mad, i børnehaven dækker de også bord. Vi spiser sammen og venter fx med at spise, til der er sagt værsgo. Det er med til at styrke fællesskab og dannelse hos børnene.

Vi har arbejdet med venskabsstuer, børnehave og vuggestue på tværs. Børnene mødes også i Asgård og leger. Det er med til at styrke de sociale fællesskaber på tværs af stuer og alder og giver børnene mulighed for at udvikle tilhørsforhold og skabe relationer i mange forskellige børnefællesskaber og til forskellige voksne.

På stuerne arbejder vi med at understøtte og opfordre børnene til at hjælpe hinanden, for på den måde at skabe et rum, hvor det er okay at spørge om hjælp. Når vi ser børnene hjælpe hinanden med at lyne jakken, tage støvler af, trøste hinanden, anerkender vi børnene. Begge børn profiterer af denne situation. Det skaber empati og gåpåmod hos begge børn.

Vi er opmærksomme på at ansætte personale der har forskellige kompetencer, så vi kan imødekomme børn og forældres forskellige behov.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kommunikation og sprog:

I Midgård arbejder vi med sprog gennem hele dagen, og i alle situationer som opstår - lige fra ble-skift, til når et barn skal trøstes eller vi når sidder omkring spisebordet.

Vi har madordning, og under måltiderne taler vi sammen med børnene om vidt og bredt. Det kan være om weekenden, og hvad hvem har lavet. Børnene får plads og rum til at fortælle, imens resten af bordet lytter, men samtidig også mulighed for at tale alene med sidemanden.

De fleste stuer holder samling hver morgen. Her sætter vi piktogrammer på dagen, årstiden, måneden m.m. Vi benytter os af gentagelser og genkendelighed dagligt. I børnehaven deltager børnene aktivt i samlingen, ved at fortælle om fx dato og daglige aktiviteter. I vuggestuen vælger børnene dagens sange fra sangkufferten. Nogle stuer benytter rim og remser ved samling, og nogle synger ugens sang, som øver og udvikler sproget.

Vi benytter spil, som Vildkatten, fisk, vendespil o.lign. til at udvide og udvikle børnenes sproglige kompetencer. Ydermere har flere af stuerne billeder af farver, tal, bogstaver, dyr og andre former for sproglig udvikling, som pædagogerne kan benytte i den daglig sprogstimulering.

Vi giver plads og rum til, at børnene kan sætte ord på deres egne behov, og understøtter de børn verbalt, som har brug for støtte. Dette gør vi bl.a. ved at hjælpe børnene med at sætte ord på alt. F.eks. "jeg kan godt se du bliver ked af det. Du blev ked af det fordi du faldt og slog armen". I vuggestuen sætter vi særligt ord på alt vi laver, f.eks. "her er et glas, jeg putter vand i glasset. Nu får du glasset. Kan du drikke vandet?"

Ved samtale med børnene, understøtter vi deres fortællinger, ved at gentage det de siger. F.eks. hvis et barn siger: "... mig har cyklet", så gentager vi: "Jeg kan se DU har cyklet. JEG kan også cykle", for på den måde at stimulere barnets lyst til samtale og indirekte korrigere evt. sproglige udfordringer. Vi retter ikke direkte.

I børnehaven sprogtester vi, de børn, som vi oplever, har udfordringer med udtale eller sprog, eller hvis 3 års sprogtest viser udfordringer. Vi samarbejder med kommunens tale-hørekonsulent efter behov, hvor børnene 1:1 får støtte til sproglig udvikling, både gennem spil, leg og samtale. Personalet vejledes yderligere i at støtte de enkelte børn.

Ved flersprogede børn, spiller vi verbale spil, både om navneord, udsagnsord, forholdsord og til-lægsord. Vi sætter ekstra meget ord på alt, og laver ekstra mange gentagelser. Vi samarbejder med to-sprogs-konsulent fra kommunen, som vejleder os til stimulering af de enkelte børn.

Vi er ved at få uddannet en sprogvejleder, som vi kan søge sparring hos, når vi er i tvivl om, hvilken indsats vi skal benytte.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kroppen

Sansemotorik

Finmotorik og sansning

Motorisk leg

Kost og sundhed

Krop, sanser og bevægelse:

I Midgård arbejder vi med krop, sanser og bevægelse på mange niveauer og arbejder altid med at gøre børnene så selvhjulpne som muligt fx ved af og påklædning, spisning og toiletbesøg.

Indenfor

Vi har i Midgård et motorikrum "Ragnarok", hvor vi leger forskellige motoriske lege, her er primært fokus på grovmotorikken. I Ragnarok får børnene mulighed for at slå sig løs og mærke egen krop. Her kan vi lave en forhindringsbane/balancebane, en rutsjebane, slå kolbøtter, rulle osv. Vi bruger sanseplader og sansemåtter, sanseboldene og karrusel/tummelums, hopper på puderne og kravler op og ned.

Vi afslutter ofte besøget i Ragnarok, med at børnene ligger og lytter til afslapningsmusik. De voksne sidder ved de børn, der har brug for hjælp til at mærke sig selv og komme ned i arousal. Nogle børn masserer andre, og nogle børn får trykmassage af de voksne.

Vi arbejder med finmotorik og sansning, når vi leger med modellervoks, kartoffelmel, klipper, laver perler osv. Vi er opmærksomme på, at børnene udvikler deres finmotorik gennem hele dagen, fx også når vi spiser og bruger enten fingrene eller bestik.

Udenfor

Når vi er ude udvikler børnene kroppen når de rutsjer, klatrer i træer, cykler og meget mere. Vi bruger sanserne, når vi leger i sandkassen og laver mudderkager og sandkager og går på bare tæer i græsset. Når børnene graver med en skovl, bruger de finmotorikken til at føle på sandet og bruge skovlen til at grave.

Vi understøtter børnenes brydelege, hvor de også får brugt deres krop og sanser. Disse lege udvikler børnenes evne til at mærke sig selv, egne og andres grænser.

Vi er udenfor i alt slags vejr både sol, regn, sne og blæst. Alt efter hvilken årstid det er, indbyder det til forskellige aktiviteter med kroppen, sanserne og bevægelserne. I regn kan vi hoppe i vandpytter

og mærke, at vi bliver våde. Når der er sne, kan vi mærke, at det er koldt men også vådt når det smelter. Når det blæser, kan vi mærke, at det enten er varm eller kold luft.

Vi deltager i dansk cyklistforbunds forløb “Vi kan cykle” i Maj måned.

Vi har dermed alle fokus på vestibulær (balancesansen), kinæstesisansen (led- og muskelsansen) og taktilsansen (berørings- følesansen), hvilket kommer til udtryk i ovenstående.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sansning og perception

Opmærksomhed og viden

Forhold til naturen

Begreber og handlinger for og i naturen

Natur, udeliv og science:

I Midgård vægter vi udelivet højt. Hver mandag har hele huset udedag, hvor alle er på legepladsen om formiddagen. Børnehaven efterstræber at være ude hver dag efter frokost, vuggestuen ser vejret mere an, men hvis vejret er til det, går de også ofte ud om eftermiddagen. Især i perioden mellem påske og efterårsferie er vi meget ude om eftermiddagen. På vej ud har vi i både børnehave og vuggestue snakket med børnene om, hvordan vejret er og hvilket tøj man skal have på når det nu er sådan.

Vi går ofte ture i nærmiljøet, vuggestuen prioriterer, at børnene selv skal gå, derfor kommer de ikke altid så langt. Til gengæld har de fundet gode områder hvor der kan studeres dyr, natur og andet. Børnehaven kommer ofte lidt længere og kan også gå ture til bl.a. skoven eller søen.

Fælles for hele huset er, at vi på nogle af vores ture indsamler forskellige naturmaterialer, som vi er kreative med.

Børnehaven laver ind imellem mad eller andet over bål og med jævne mellemrum kommer Professor Pølsefis på besøg på en af stuerne og laver science forsøg. Hun kan fx gøre os klogere på hvilke materialer, der kan brænde, hvad der sker når forskellige farver blandes og meget, meget mere.

Vi laver dagligt forskellige science forsøg når vi bl.a. leger med kartoffelmel, modellervoks, vand-plask, sandkageleg, iskugle forsøg og vulkanudbrud. Vi deltager i Mikro science festival som Naturvejledning afholder i uge 39.

Vi understøtter den matematiske opmærksomhed, når vi tæller og arbejder med former og farver og figurer fx når vi leger med magneter, som findes på de fleste stuer.

Om foråret laver vi spire -forsøg og følger op på udviklingen. Det er kun fantasien der sætter grænser. Vi går foran, viser og støtter op om, at det vi laver, er ufarligt og sjovt. Vi prøver at gøre børnene tilstrækkelig nysgerrige til, at de tør prøve fx at røre en frø eller biller. Vi er opmærksomme på, at

der er nogle børn, der er sensoriske sensitive, og disse børn skal understøttes i at udvide deres grænser uden, at de bliver presset for meget.

Vi er meget nysgerrige på alle de forskellige insekter, vi finder på legepladsen. Vi undersøger, hvad det er, hvor de bor, hvad spiser de og hvad bliver de til. Til at søge viden om dyr og planter benytter vi materialet fra Naturvejledning Danmark. Vi benytter også gerne iPad sammen med børnene til at søge viden.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Æstetisk erkendelse

Leg, fiktion og drama

Kulturel viden og værdier.

Musik, sang og dans som værdig, kommunikation, viden, fantasi og "håndværk"

Billedsproglig udvikling og den rum- og formskabende udvikling

Kultur, æstetik og fællesskaber

I Midgård laver børnene kreative projekter, der understøtter de danske højtider herunder den danske kultur. Vi klipper fx påskekyllinger og julehjerter. Til disse aktiviteter italesættes, hvad der laves og hvorfor. Vi synger ligeledes jule-fastelavn-påske- vinter-sommer-sange ligesom vi fejrer børnene, når de har fødselsdag. Vi forsøger at gøre det genkendeligt og meningsskabende samt skabe et fællesskab om det vi laver sammen med børnene fx ved at udstille deres værker på stuerne. Vi taler ligeledes med børnene om andre kulturer og deres traditioner fx deres flag og hvordan det ser ud, om man holder fødselsdage eller ikke.

Vi arbejder med vores æstetiske læringsrum, så børnenes kreative udfoldelser bliver hængt op og udsmykker stuerne. Der er hele tiden nye udsmykninger og børnene får deres ting med hjem, nogle gange med det samme andre gange efter de har pyntet på stuerne i en periode. Vi lader børnene stifte bekendtskab med mange forskellige materialer og forskellige måder at bruge disse på. Vi er opmærksomme på vores fysiske læringsmiljøer og arbejder forsat på at udvikle disse.

Vi synger dagligt på alle stuer og bruger rim og remser i det sprogunderstøttende arbejde. Vi benytter os af det lokale bibliotek, hvor vi kan gå på besøg for at lege og evt. låne bøger med tilbage til institutionen. Vi har også ind imellem mulighed for at lave udstillinger her. Vi går ikke af vejen for en spontan børnefest, hvor vi sætter musik på og synger og danser og udtrykker os kropsligt.

I løbet af en dag færdes børnene i mange forskellige børnefællesskaber. De er sammen på stuen, nogle gange leger de på tværs af stuerne, de mødes i leg på legepladsen og meget mere. I disse forskellige børnefællesskaber er der vidt forskellige dynamikker, som børnene skal forholde sig til og lære at færdes i. Det understøtter vi bl.a. ved at skabe forskellige legezoner, som giver plads til

de 6 forskellige legeformer: Den undersøgende og udfordrende leg, fantasilegen, regellegen, rollelegen, tumlelegen og konstruktionslegen.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

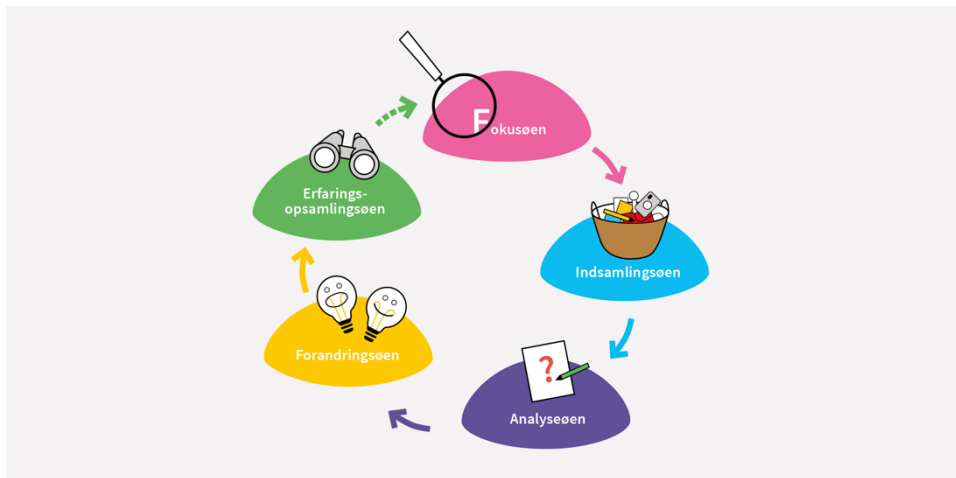
Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

I Midgård har vi valgt at sikre en løbende pædagogisk dokumentation via arbejdet med børnemosaikker.

Materialet “Børnemosaikker” er udarbejdet af EMU, og er et redskab til at arbejde med systematisk at evaluere og bringe børneperspektiver i spil i hverdagspraksis. Materialet indeholder refleksions-spørgsmål til de forskellige spørgsmål i de forskellige faser i processen. Det understøtter vores faglige refleksion og drøftelse af arbejdet med børneperspektiverne.

Igennem arbejdet med børnemosaikker, indhenter vi børnenes perspektiv. Børneperspektiverne er kilde til viden om, hvordan hverdagslivet i Midgård opleves af børnene, og bidrager til udviklingen af de pædagogiske læringsmiljøer. Når vi indhenter børnenes perspektiver, gør vi det fx via følgende dokumentationstyper:

Praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, screeninger, relations skemaer, børneinterviews og tegninger.

I praksis sikrer vi, at personalet får tid til at lave det skriftlige arbejde og mulighed for en fast refleksionstid sammen med kollegaerne på stuemøderne. På alle stuemøder deltager de faglige fyrtårne, for at sikre fast understøttelse, sparring, vidensdeling og muligheden for at en udenforstående kan stille nysgerrige spørgsmål.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

På vores personaleudviklingsmøder vil vi benytte Børne -og Undervisningsministeriets skabelon fra EMU, til at starte vores evaluering af den pædagogisk læreplan.

I evalueringen af arbejdet med den pædagogiske læreplan, vil vi inddrage vores erfaringer, evalueringer og refleksioner fra arbejdet med børnemosaikker.

De faglige fyrtårne, vil i samarbejde med ledelsen, formulere den endelige evaluering, som godkendes på efterfølgende personaleudviklingsmøde.

I praksis sikrer vi, at alle medarbejdere har timer til forberedelse via tid til andet arbejde, og at der er afsat tid på personaleudviklingsmøderne.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC